

Innspill fra ProtestPub: NTNU 2025-2035: Kunnskap for en bedre verden

Ambisjon 1: En arena for samfunnskritisk tenkning og aktivisme

Akademiske institusjoner har et ansvar for å undersøke, synliggjøre og debattere hvordan både historiske og samtidige urettferdigheter - som kolonialisme, systemisk rasisme, klimaendringer, naturødeleggelser og økende sosial og økonomisk ulikhet - preger samfunnet. Dette ansvaret handler ikke bare om å forstå og analysere disse utfordringene, men også om å bidra til løsninger som fremmer rettferdighet, inkludering, fred og bærekraft. En kritisk tilnærming til vitenskap innebærer en analytisk og refleksiv tilnærming som avdekker, utfordrer og stiller spørsmål ved underliggende maktstrukturer, ideologier og systemiske urettferdigheter i samfunnet. Det innebærer en bevissthet om hvordan økonomiske, sosiale og institusjonelle forhold former kunnskap, kultur og maktforhold, med mål om å skape muligheter for frigjøring og sosial endring. Universitetet skal derfor være en arena for åpen og kritisk dialog om komplekse samfunnsproblemer, der kunnskapen som skapes aktivt brukes til å jobbe for positive endringer i samfunnet.

Vårt mål er å (ut)danne studenter som ikke bare er kunnskapsrike, men også kritiske og engasjerte samfunnsborgere og profesjonsutøvere med tro på kunnskapsbaserte argumenter og løsninger. Universitetet skal ikke bare være et sted for læring og forskning, men også en arena for demokratisk dannelse. Dette er gitt, så lenge vi ser på universitetet som en sentral del av demokratiet, og som en arena hvor meningsbrytning blir en positiv kraft. På den måten utgjør universitetet en drivkraft for å møte vår tids største utfordringer med ansvar, relevans og handling.

Ambisjon 2: En pådriver for kunnskap som møter samfunnsutfordringer

NTNU skal være en tydelig og modig aktør som bidrar med kunnskap for å møte vår tids store utfordringer, som sosial ulikhet, klima- og naturkrisen og demokratisk svekkelse. Vi skal ikke bare produsere kunnskap, men også legge til rette for at den omsettes i praksis. Dette innebærer å utvikle og demonstrere konkrete verktøy, ferdigheter og metoder som sikrer at bærekraft ikke forblir tom retorikk, men skapes i fellesskap på tvers av fagfelt og samfunnsnivåer.

Som universitet skal vi jobbe for forskning og kunnskapsutvikling som styrker inkluderende og åpne politiske prosesser, fremme samfunn som bedre tåler kriser og sikre at ulike grupper får en stemme. Derfor må vi aktivt engasjere perspektiver fra minoriteter, ulike samfunnslag og globale samarbeidspartnere i både utdanning og kunnskapsutvikling. Vår ambisjon er å gi studenter og ansatte verktøyene til å adressere samtidens komplekse utfordringer som arbeidstakere, aktivister og kunnskapsprodusenter. Vi skal være uredde i vår tilnærming, og våge å stille kritiske

spørsmål ved politiske og økonomiske maktstrukturer som motarbeider global rettferdig og bærekraftig utvikling.

Premisser/Forutsetninger for å lykkes

Akademisk frihet og ansvar

Akademisk frihet står sentralt som premiss for vårt oppdrag. Den gir oss mulighet til å være uredde, stille spørsmål ved etablerte systemer, undersøke ubehagelige sannheter og utvikle perspektiver som motstår markeds- og statsmakt. Denne friheten forplikter oss samtidig til å bruke vår kunnskap aktivt og ansvarlig for å bekjempe urettferdighet, holde maktinstanser ansvarlige, og bidra til positiv samfunnsendring både nasjonalt og globalt. NTNU må sikre akademisk frihet som grunnlag for forskning og undervisning. Vi må samtidig bruke denne friheten til å utvikle kunnskap og løsninger i samarbeid med ulike samfunnsaktører. Gjennom dialog og samarbeid må vi sørge for at forskningen vår er relevant for de utfordringene verden står overfor. NTNU bør ha en tydelig kommunisert forståelse for hvordan vi best kan bidra gjennom vår rolle som fri og uavhengig. Dette innebærer også å kritisk vurdere hvem vi samarbeider med og hvordan dette påvirker kunnskapsproduksjonen. Nøytralitets- og objektivitetsidealer må bli utfordret i kritisk, kreativ og nysgjerrighetsdrevet kunnskapsutvikling på tvers av fagmiljøer og disiplinområder. Universitetet må bort fra naive kunnskapssyn, og må integrere maktperspektiv på egen virksomhet. Studenter og ansatte må også få støtte og aksept for å handle, protestere og nyansere i akademiske forum og i offentligheten.

Demokratisering av kunnskap og arenaer

Som breddeuniversitet skal NTNU ta spesielt ansvar for at kunnskap bygges og tilgjengeliggjøres for hele befolkningen. Universitetet må jobbe aktivt for å rekruttere studenter og ansatte fra alle samfunnslag, og bidra til at deres stemmer inkluderes i kunnskapsutviklingen. Bred deltakelse i beslutningsprosesser, god representasjon på alle nivå i organisasjonen samt en tydelig bevissthet om representasjon er en forutsetning for at universitetet bidrar til å løfte frem et mangfold av stemmer og perspektiver i utdanning og forskning. Akademisk frihet henger sammen med muligheter for medvirkning, universitetsdemokrati og eierskap til egen institusjon. Et godt universitet er avhengig av at studenter og ansatte har reell innflytelse på beslutningsprosesser, at faglige vurderinger får stå uavhengig av eksterne interesser, og at universitetet forblir et fellesskap hvor kunnskap skapes og forvaltes på en måte som er åpen, kritisk og samfunnsrelevant.

Globalt perspektiv

NTNU må løfte blikket utover Norge og Europa for å bidra til løsninger som effektivt håndterer globale utfordringer og ulikheter. Vi må fremme samarbeid preget av gjensidighet og respekt, samtidig som vi legger til rette for bærekraftige og rettferdige omstillinger som tar hensyn til de komplekse behovene i ulike deler av verden. Gjennom maktkritisk forskning og ved å sikre at kunnskap utvikles på tvers av geografiske, kulturelle og politiske skillelinjer, skal NTNU bidra til å utvide perspektiver og utfordre etablerte nasjonale og regionale agendaer. Dette betyr at vi ikke bare skal støtte politiske mål i Norge og EU, men aktivt arbeide for globale løsninger som er troverdige, inkluderende og handlekraftige. For å lykkes må NTNU være villig til å prioritere dette

arbeidet, også når det ikke samsvarer med nasjonale og europeiske finansieringsstrukturer. Vårt ansvar som akademisk institusjon strekker seg utover kortsiktige politiske føringer – vi må tørre å investere i kunnskap og samarbeid som skaper reelle og langsiktige endringer på et globalt nivå.

Tverrfaglig samarbeid og handlingskompetanse

NTNU skal utdanne studenter til å bli samfunnsengasjerte borgere med kritisk forståelse og praktiske ferdigheter. Våre programmer skal inspirere til en dypere forståelse av komplekse og globale utfordringer samt gi studentene evnen til å handle med integritet og kreativitet i møte med disse. Samfunnets store utfordringer krever løsninger som overskrider tradisjonelle faggrenser. NTNU må aktivt bygge og styrke strukturer og initiativer som fremmer samarbeid mellom teknologi, samfunnsvitenskap, humaniora og naturvitenskap. Dette vil bidra til en dypere forståelse av komplekse problemer og til utvikling av innovative og etisk informerte løsninger. Men for å nå dette målet, må vi også stå stødig i, og utvikle disiplinene som tverrfaglighet har utspring fra.